

ARRAN DEL CEL

Juanluis Mira

*Traducció al català: **Joan-Lluís Moreno** (octubre 2004)*

ELS PERSONATGES

POU: ha complert els trenta anys, però el rellotge mental se li va aturar molt abans i li va deixar la ingenuïtat en el gest. Li costa mirar als ulls. Parla amb certa dificultat, la qual cosa no li impedeix llegir amb fluïdesa. Quan no està preocupat, sol tenir un mig somriure en la boca, com un tic nerviós.

TERESA: encara no ha complert els trenta anys. Actriu.

MÁNEZ: cinquanta anys mal portats.

VIDAL: vell apuntador. Coneix el subsòl del teatre com ningú.

UN HOME AMB ABRIC FOSC

... i les cames, els panxells, les sabates i les veus de les actrius i els actors que interpreten *Tres sombreros de copa* damunt l'escenari del Teatre Princesa.

L'ESPAI ESCÈNIC

Tres nivells ben delimitats i comunicats entre si.

DISPARA...

El primer –dalt- ens situa al terrat d'un edifici cèntric de la ciutat.

APUNTA...

El segon –baix- ens porta a un d'aquells antics i petits soterranis que, sota l'escenari d'un teatre, servien de garita a l'apuntador, a més d'improvisat magatzem.

APUNTA/DISPARA...

El tercer –el més alt-, presidit pel coverol des d'on l'apuntador duu a terme el seu treball. Al costat d'aquest, assetjada per part de les diables, en la corbata de l'escenari del Teatre Princesa, podem veure només una petita porció d'aqueix espai imaginari la prolongació del qual se suggereix darrere de les bambolines.

Un ciclorama tanca i uneix alhora els tres espais. Sobre ell es projectaran algunes de les imatges que capten, tant els prismàtics com el visor de l'arma que esgrimeix el franc tirador.

S'apunta i es dispara a València, el 1954.

U

DISPARA

DALT: UNA IMATGE, DOS TRETES

Nit tancada. Dalt, davant de l'espectador, embotit en la roba d'un hivern no massa rigorós (gavardina, gorra amb una petita visera, guants, etc.), algú munta les peces de la seua "sarasqueta" amb la rutina del que sap articular les seues peces amb els ulls tancats. La poca llum que il·lumina el terrat –alguna parpelleja intermitentment- són reflexos que procedeixen de l'exterior.

Al franc tirador, de vegades, li sobrevé un cop de tos. Para d'armar el trencaclosques mortal i es fica en la boca un caramel.

Agafa uns prismàtics i els dirigeix cap al pati de butaques, on se suposa que hi ha el seu objectiu.

Se sent el soroll llunyà d'un tren que acaba de detenir-se a l'andana de l'estació.

Veus. Algun xiulet. Passes apressades.

Deixa els prismàtics i acaba de muntar l'arma girant adequadament el visor del teleobjectiu. Desbloqueja el fiador.

Balanceja lleugerament el muscle; no li tremola el pols.

Apunta cap avall, cap a un lloc molt determinat, i després va pujant lentament –amb precisió de tiralínies- uns pocs centímetres.

Escup el caramel.

Respira profundament. Espera.

Se sent ara el so creixent d'unes passes fins que es detenen brusquement.

Silenci.

Dispara una vegada.

Tot seguit, una altra, com si res.

Silenci.

Un tren inicia el seu viatge cap a enlloc.

Fosca.

Dos

APUNTA

BAIX: EL CUL DEL TEATRE

S'il·lumina només una petita porció de l'escenari del Teatre Princesa; a penes uns metres quadrats que, alternativament, seran ocupats per sabates rutilants, bells panxells coberts per calces de malla i algun portalligacames que arriba al límit del que l'espectador pot veure: pantalons masculins amb ratlles perfectament planxats. Tot molt a la moda dels boigs anys XX. Se senten les veus alegres, els moviments i els passos dels personatges que interpreten el final del primer acte de Tres sombreros de copa.

VEU DE DIONISIO.- No. Perdone usted. Si es que me he equivocado... No es un idiota... Es que como es negro... pues tiene su geniecillo... Pero el pobre no tiene la culpa... Él ¿qué va a hacer si se cayó de una bicicleta? Peor hubiera sido haberse quedado manquito. Y la señora ésta se lo ha dicho... y ¡bueno!, se ha puesto que ya... ya...

VEU DE FANNY.- ¿Y qué más?

*De mica en mica ha anat il·luminant-se tènueament l'espai del soterrani de l'apuntador. Al penja-robes veiem una gavardina, una bufanda, una gorra... **Pou** està situat ja en el buit del coverol, amb el seu llibret, tot seguint les incidències de l'escena i repassant el text. De tant en tant no pot evitar algun cop de tos ni riure de les ocurrències que diuen els personatges. Es tapa la boca per no molestar. Quan ha de parlar Paula –veu de **Teresa**– deixa de seguir el text i mira cap a l'escenari mentre xiuxiueja de memòria el text de l'actriu. Després torna a seguir el llibret.*

VEU DE DIONISIO.- No, si ya he acabado...

VEU DE FANNY.- Total, que siempre estáis lo mismo... Tú eres tonta, Paula.

VEU DE PAULA / TERESA.- ¡Pues si soy tonta, mejor!

*Paula / **Teresa** ha fet mutis. **Pou** la segueix amb la mirada. Mira de reüll el text per si hi ha alguna equivocació. Se sent una porta. Sobre l'escenari, que es tanca, continua la comèdia. **Pou**, sempre atent, no s'adona que Paula està baixant per l'escala de caragol.*

VEU DE BUBY.- ¡Pues si soy grosero, mejor!

*Sona una altra portada sobre l'escenari, idèntica a l'anterior. Molt sigilosament, **Teresa** s'acosta a **Pou** i, des de darrere, li tapa els ulls amb les mans.*

***Pou** es gira bruscament, una mica espantat. Li torna la tos.*

POU.- *(Amb veu aspirada.)* Teresa!

TERESA.- Quina cara has fet!

POU.- Psssss! Parla més baix!

TERESA.- *(Aspirant la veu també. Imitant-lo.)* Està bé! Quin ensurt has tingut: ni que fóra un vampir!

POU.- *(Sense poder reprimir un mig somriure.)* Els actors no... poden estar ací.

TERESA.- I les actrius?

POU.- No sigues ximple. Saps... que no. He... de seguir.

TERESA.- No et preocupes: s'ho saben molt bé. Només faltava que després de dos mesos encara ens equivocàrem.

Pou i Teresa es miren i somriuen junts. Des de l'escenari una veu femenina demana "Apunte". **Pou** ix de l'abstracció i cerca apressadament la línia. Llig en veu alta, amb ofici.

POU.- ¿Tiene usted una cerilla? (Parla més fort.) ¿Tiene usted una cerilla?

VEU DE FANNY.- ¿Tiene usted una cerilla?

Continua l'escena de cara al coverol.

TERESA.- Oblidava que la Claramunt té menys memòria que un mosquit.

POU.- (Somriu.) No te'n pots... refiar.

TERESA.- Però les seues cames estan molt bé, eh?

Pausa. Pou segueix el text.

T'agraden?

POU.- Què?

TERESA.- Ves per on des d'allà dalt no he pensat mai en la perspectiva tan bufona que tens ací a baix.

Pou segueix apuntant.

Dic jo que et fartaràs de veure tanta xavala, no?

Pou esquiva la resposta.

I les meues cames, t'agraden?

Pou es gira un instant i prova de mirar-la als ulls però no pot. Segueix sense perdre el somriure. Gira el cap vers l'escenari.

POU.- Si no done... el peu... no ho vulgues saber, quina esbroncada!

TERESA.- Ho veus? Nosaltres t'ensenyem les cames i tu ens dónes els peus.

Pou somriu ingènuament. Reprén la concentració en el text.

Perdona, Pou, només volia..., bé, doncs fer-te una visita i...

POU.- I què...

TERESA.- I... conèixer el teu cau, per exemple.

Teresa hi tafaneja. Pou, sense perdre-la de vista, segueix atent el text. Teresa prem l'interruptor del flexo. El soterrani recupera alguns perfils. Prova la comoditat del sofà. S'adona de l'existència d'un maletí a prop, sota la taula.

POU.- (Sense oblidar-se de seguir el text.) No hauries de ser ja... dalt?

TERESA.- Em falten set pàgines.

POU.- Sis.

TERESA.- I després, l'entreacte.

POU.- Però... abans tens... vuit línies.

TERESA.- Tantes?

POU.- Sí.

TERESA.- Hi seré.

Pausa. Pou repassa el diàleg entre Fanny i Dionisio..

VEU DE FANNY.- ¿Pero le aplauden?

VEU DE DIONISIO.- Muy poco... casi nada... como está todo tan caro...

*Sona molt fort el timbre d'un telèfon. **Teresa** s'alça espantada.
Després s'adona que és dalt, a l'escenari. Somriu i torna a seure.*

TERESA.- La veritat és que em venia bé escapar-me'n; de Mánez, ja saps. S'està posant pesadet. Mira.

*Li mostra un anell que porta posat. **Pou** no gira el cap.*

Perdona, crec que serà millor que me'n vaja.

POU.- *(Sense deixar de mirar l'escenari.)* Queda't. T'estava... escoltant. L'...anell.

TERESA.- Si no l'has vist.

POU.- Sí... l'he vist. Et... va molt bé.

*Pausa. Acaben d'entrar en escena les eixelebrades "Girls del ballet de Budy Barton". Sense deixar de mirar el text, **Pou** somriu.*

TERESA.- Panxells frescos.

POU.- La que fa de... Carmela... és nova.

TERESA.- A veure...!

*Puja els graons que desemboquen en el tornaveu, s'arrima tot el que pot a **Pou** per tal de tenir millor angle de visió i la busca amb la mirada.*

Si és una nena! I a penes ha assajat! Per estalviar-se un duro el Mofeta és capaç de qualsevol cosa!

POU.- *(Que sent molt a gust la proximitat de **Teresa**. Mira el seu bescoll i s'oblida durant uns instants del teatre.)* El... Mofeta?

TERESA.- *(S'adona que Carmela no sap com sortir-se'n. Li recorda, com si fos apuntadora:)* ¡... Y hasta se ha enamorado de mí...! *(No ho diu prou fort.)*

POU.- *(A punt, parlant més fort.)* ¡Y hasta se ha enamorado de mí!

VEU DE CARMELA.- ¡Y hasta se ha enamorado de mí!

Un cop superat el lapsus, segueix l'escena.

TERESA.- Ho fas fenomenal.

*A **Pou** li agrada el compliment. **Teresa** baixa del coverol i seu en una cadira.*

Si al final acabes aprenent-te tots els papers... "¡Y hasta se ha enamorado de mí!". Digues que és difícil! *(Imita l'actriu.)* "¡Y hasta se ha enamorado de mí...!"

POU.- Qui?

TERESA.- Qui? Ah...! El Mofeta, supose.

POU.- El Mofeta?

TERESA.- Això diu, però el que és clar és que l'únic que vol es tirar-me mà, i quan li pega per això, mentre jo sóc a l'escenari, deixa damunt la taula del meu camerino algun regalet. Com este, que li deu haver costat un dineral. I això és el que m'estranya, tan rata com és...

Torna a mostrar l'anell com a evidència.

POU.- Brilla... molt.

Dalt l'acció prossegueix, amb entrades i eixides contínues, portes que es tanquen i s'obrin. Sona la música d'un gramòfon. Molt de diàleg ple de disbarats.

POU.- Qui és... el Mofeta?

TERESA.- (*Riu.*) No em digues que a hores d'ara no saps a qui diem el Mofeta?

Pou mira cap a l'escenari i recolza les darreres intervencions de Carmela.

Clar que ací, de què t'has d'assabentar! Açò és pitjor que una claveguera.

POU.- Vidal en diu el... cul del teatre (*Riu.*).

TERESA.- Vidal sempre tan encertat, i més encara en els temps que vivim, encara que com a amagatall és fenomenal. Què hi ha allí darrere...? Algun cambró més? (*Pou no contesta.*) I segur que fins i tot hi ha rates. (*Pou assenteix.*) Tant se val: també n'hi ha dalt. Pel meu camerino sol passejar-se una així de xicoteta, sempre quan m'estic maquillant; hi voldrà aprendre, dic jo. Quina estupidesa!: segur que les rates són més intel·ligents que nosaltres. No crec que necessiten maquillar-se el morret per enamorar els seus ratolins, no creus?

Pou sembla estar atent només al que passa a l'escenari.

El Mofeta, Mánez. De qui, si no, hem estat parlant? Quin rosegador! Hi ha algú que faça tanta pudor al món? Quan entra al meu camerino, després he de demanar a la Claramunt eixe perfum seu i ruixar-hi tota l'habitació, si no és insuportable. I no diguem quan... quan... ja saps.

Pausa.

Escolta, Pou...

POU.- Mmm...

TERESA.- (*Adoptant una actitud una mica incòmoda.*) La veritat és que si he baixat ací ha estat per demanar-te una cosa molt especial... encara que no sé si, ara... amb tot este embolic...

POU.- Madame Olga! Acaba d'entrar Madame Olga! T'està buscant el... traspunt!

TERESA.- Ja vaig, ja vaig... S'ha de veure com vius el teu treball... fill, quina passió...!

S'incorpora. Ajorna, resignada, la seua pregunta. Llig el títol del llibre que hi ha damunt la taula: Relatos de un cazador. Va cap a l'escala de caragol. Comença a pujar-hi.

POU.- Teresa...

TERESA.- Què?

POU.- M'agrada... l'anell. De.. debò.

TERESA.- A mi no. Vull dir, no m'agrada perquè ve de qui ve; bé, supose que ve d'ell. No conec cap altre home que pugui malgastar d'esta forma, encara que reconec que sí, és bonic... però... ja m'entens... no fa olor de net.

POU.- I per què el portes?

TERESA.- Coses meues. De tota manera el portaré només una temporada, saps? Després potser el vendré. No estan els temps per a joies, i hi ha gent per allà a fora que està molt necessitada.

POU.- Què era això que... em... volies demanar...

TERESA.- En un altre moment, crec que millor t'ho diré en un altre moment.

POU.- Com diu... Dionisio: *(Imitant la veu de l'actor.) ¡Bueno! (Somriu.) Escolta... (Tus.)*

TERESA.- Què?

Pou para de tossir.

POU.- Gràcies...

TERESA.- Per què?

POU.- Per la visita.

***Teresa** li torna ara el somriure, a tall de comiat, i puja bastant de pressa: li toca intervenir. **Pou** es concentra en el text. Sona un telèfon unes quantes vegades sobre l'escenari. Algú l'agafa. Paula / **Teresa** entra en aquest instant i xarra amb Dionisio. Són les últimes línies del primer acte, que **Pou** segueix embadalit. **Pou** repeteix l'últim paràgraf de la xica a l'uníson, de memòria.*

TERESA / PAULA / POU.- Entre usted... se lo pido yo... sea usted simpático... Está ahí Buby, y me molesta Buby. Si entra usted ya es distinto... estando usted yo estaré contenta... ¡Yo estaré contenta con usted...! ¿Quiere?

VEU DE DIONISIO.- Bueno.

***Pou** l'imita: "¡Bueno!". Torna a sonar insistentment el telèfon. "¡Bueno!", repeteix unes quantes vegades entre la paròdia i el joc. Comença a baixar el teló alhora que sonen els primers aplaudiments del públic.*

Tres
DISPARA

DALT: A VISTA D'OCELL

Els aplaudiments del teatre es fonen amb un altre tipus d'aplaudiments, més festius i llunyans, barrejats amb notes de pasdoble i cridòria en general.

*Cau la vesprada. **Pou**, ajupit darrere el muret que delimita el terrat, observa amb els prismàtics la gentada que abandona la plaça de toros, allà baix. Té l'arma ja muntada. Busca el seu objectiu, rastreja, regula les lents. De vegades se separa dels prismàtics. Els darrers raigs de sol retallen des de ponent la seua silueta de color d'ambre i l'haurien d'ajudar a reconèixer la silueta elegida. De sobte se senten passos a prop. S'agafa a la "sarasqueta" i apunta cap al lloc on pressent que arribarà tan inesperat visitant.*

*Hi entra **Máñez**, cansat de pujar escalons. **Pou** abaixa l'escopeta.*

MÁÑEZ.- Falsa alarma. La perdiu ha volat.

POU.- Ha... eixit ja? Com que el... vaig veure a vostè tot sol, doncs...

MÁÑEZ.- Ni tan sols ha entrat. Potser algú li ho degué xarrar i, maleït siga, el que donaria jo per saber qui collons pot haver estat. I no ho entenc... Un talp..., ha d'haver estat un talp, això és evident... però qui?, on? *(Li costa parlar. Respira amb dificultat. No se sap si està més cansat o més empipat.)* Mecague en el dimoni. Saps què és un talp?

POU.- No n'he... caçat cap.

MÁÑEZ.- El que em faltava hui! No em referisc a eixa mena de talps. Parle d'algú que es va assabentar del nostre pla i va previndre el pardal.

Esubfega fatigat. Seu a la vora del terrat.

POU.- Podia... haver agafat vostè... l'ascensor. *(Comença a desmuntar l'arma.)*

MÁÑEZ.- Res d'ascensors. Ja t'ho ho dit: per a ningú. I tampoc no penses que em fie d'estes eines modernes.

POU.- Jo... tampoc. Em fan... por.

MÁÑEZ.- Quan més discrets siguem, millor per a tots. A veure si m'entens: no corres cap perill. A veure qui és el *guapo* que ens... que et denuncie... Però, les coses, o es fan bé, o no es fan. Per alguna cosa tenim fama de ser el que millor funciona al país. Fins i tot es parla de nosaltres a l'estranger. Saps com ens diuen a Madrid?: La brigada Flitz. *(Imita l'èmbol de l'antimosquits.)* La brigada Flitz: no en deixem cap ni un i som igual de silenciosos. Ho has entés?

POU.- No...

Máñez se'l mira fixament.

MÁÑEZ.- Tu què has d'entendre!

Trau un cigar a mitjan fumar que havia deixat de fumar a la plaça de toros i se'l torna a encendre.

MÁÑEZ.- Potser el malparit entenia de bous i per això s'ho ensumava.

A Pou, això d'ensumar li recorda alguna cosa i s'acosta a Máñez, a qui olora sense dissimul.

Quina merda de corrida! Indignant. Al Dominguín eixe és donar-li un toro de debò i cagar-se en els pantalons. Ni un natural! No senties des d'ací els xiulets?

POU.- Sí. *(Segueix olorant.)*

MÁÑEZ.- Es pot saber què cony estàs fent, xaval?

POU.- Ensumar...

MÁÑEZ.- No em diràs que et molesta l'olor de puro!

POU.- No.

MÁÑEZ.- Així doncs?

***Pou** no contesta. Segueix ensumant, ara sense poder evitar-ho, i s'adona que Teresa tenia raó.*

Estàs pitjor del que em pensava.

POU.- Sí.

MÁÑEZ.- Endavant, ensuma, ensuma! Sé que tinc una olor molt especial. Algunes dones diuen que faig una olor inconfusible, forta, a mascle, supose. A elles els agrada, és clar. Escolta, tu no deus ser...?

POU.- Què...?

MÁÑEZ.- A tu t'agraden les dones, com a tot el món, no?

POU.- No... totes.

***Máñez**riu per fi. Va bé riure dels ximples. **Pou** comparteix aqueix somriure tot i que no entén gaire bé per què. **Máñez**, llavors, parla entre dents, encara que tampoc no li importa gaire si **Pou** se sent aludit.*

MÁÑEZ.- Estúpid!

Pausa.

POU.- I els... aplaudiments?

MÁÑEZ.- Quins aplaudiments?

POU.- N'hi havia molts... al final. Se sentien des... d'ací.

MÁÑEZ.- Doncs devia ser per això, jo què sé! Imagine que seria perquè s'acabava tot i perquè el que ha pres l'alternativa no ho ha fet tan malament. Ara..., la resta... quina merda! (*Mirant cap avall.*) Sort que jo tinc un passí de Governació, que si haguera d'haver pagat... bé, estaven apanyats! Mira: encara està eixint la gent.

Fa un repàs amb la mirada als diferents punts que s'albiren des del terrat.

No et podràs queixar.

POU.- Què?

MÁÑEZ.- El paisatge: no n'hi ha cap altre igual a la ciutat. Des d'ací controles tot: l'estació, la plaça de bous, el Metropol, el parc..., el cinema... No et sents un poc... com ho podria dir... un poc... , i que em perdone el santíssim, com Déu?

POU.- No.

MÁÑEZ.- El somni d'un caçador: cada presa al seu lloc.

POU.- M'agrada... més... el vedat del Negral.

MÁÑEZ.- Em referisc a açò, al paisatge urbà. No cregues que em va ser fàcil de trobar. Vaig estar gairebé un mes buscant un lloc com este. I, a més, una mica més avall, en la cinquena planta, la Delegació d'Informació i Turisme, acabada d'estrenar... Valga'ns Déu! Quina tapadora! I ja... el súmmum!: en este costat de la terrassa, una petita escala, com als pisos americans, per si n'hem d'eixir disparats. Estos edificis moderns no es priven de res. Tot de collons. Encara que continua semblant-me una mica alt per...

POU.- No. Va... bé. Al poble... disparava des de més lluny.

MÁÑEZ.- I encertaves?

POU.- Quasi sempre.

MÁÑEZ.- Ací no pot donar-se el quasi, ja ho saps: s'ha d'encertar en la diana.

POU.- És que disparava a pèl.

MÁÑEZ.- A pèl? Vols dir sense eixa mira telescòpica?

POU.- Sí... Bang... A pèl.

MÁÑEZ.- El rifle i prou.

POU.- Rifle, no..., escopeta...

MÁÑEZ.- Tant se val.

POU.- Sense... açò.

MÁÑEZ.- Visor...

POU.- Per a què...? Una perdiu. Bang!

MÁÑEZ.- Però cal assegurar. Estos són una altra mena de perdius. Caça major.

POU.- Ja.

MÁÑEZ.- Estos són cabrons que ens xuclen la sang, a tot Espanya. Pren (*Li dóna un sobre.*).

POU.- Però si...

MÁÑEZ.- La feina és la feina. Has estat ací més de dues hores. Veuràs que no hi ha tot. En falta un mica. Quan acabes la feina en tindràs un altre. Un altre sobre, vull

dir. De tota manera, van quedant-ne pocs, i això és bo per a tots. I, en part, gràcies a tu, a la teua punteria.

Pou es guarda el sobre.

Algun dia, quan sigues vell, pensaràs en tot acò i respiraràs orgullós, així.

Inspira i deixar anar una bafarada de fum.

I els contaràs, als teus néts: jo vaig netejar la pàtria de feram.

POU.- Me... n'he d'anar. Hi ha... funció.

MÁÑEZ.- Tranquil, home, que hi queda temps. Et done permís perquè hi arribes uns minuts tard.

POU.- És que... hi ha molta gent allí avall. Em costarà... travessar cap al... Princesa i... fins que no hi arribe, no... comencen.

MÁÑEZ.- Deus ser com deus ser, però a professional no et guanya ningú.

POU.- M'agrada... arribar un poc abans..., ja sap..., per enllestir-ho tot.

MÁÑEZ.- I què fas amb els diners? Putes?

POU.- No.

MÁÑEZ.- Vés a saber el que hi faràs: els envies al poble?

POU.- Ara ja...

MÁÑEZ.- Perdona, perdona. Quant fa des que...?

POU.- Gairebé... un any.

MÁÑEZ.- Vaja!

Pou no contesta. *Se'n vol anar.*

Per mi, pots fer el que vulgues. Mentrestant, com diu el Caudillo... el Generalísimo... Saps a qui em referisc, oi?

POU.- Crec... que sí..., bé, més o... menys... La gent en parla molt..., d'ell. Eixe senyor baixet de bigot a qui... li agraden els pantans...

Máñez somriu.

MÁÑEZ.- Doncs això... Seguiu la consigna d'eixe senyor baixotet però gran com ningú, el Caudillo. S'ha de fer el mateix que fa ell: no ficar-se en política. Si tots seguïrem el seu consell, no passarien estes coses i no estaríem ara tu i jo xarrant ací, dalt d'este terrat, a la caça d'indesitjables fitxats. Escolta el que et diré: encara costarà alçar esta nació que uns pocs han volgut enfonsar en la misèria. I no resultarà tan fàcil com alguns suposen netejar-la de voltors. Però entre tots, i amb l'ajuda de la teua... com es diu esta ferramenta, que mai no me'n recorde?

POU.- "Sarasqueta".

MÁÑEZ.- Sona a basc.

POU.- No ho sé... Me... la va regalar el meu oncle... fa... fa molt.

MÁÑEZ.- Doncs amb l'ajuda de la teua "sarasqueta" ho aconseguirem.

POU.- *(Imitant Dionisio una altre cop.)* ¡Bueno!

Fa intenció d'anar-se'n.

MÁÑEZ.- Una última cosa: no et penses que ens oblidem d'esta perdiu. És un peix gros amb ales, més llest que els altres, potser –per alguna cosa és un dels seus caps. Però tant se val: no se'ns escaparà, pels meus collons. Estigues alerta, d'acord? Quan sàpia alguna cosa ens veurem on sempre i t'ho contaré.

Pou assenteix.

De manera que t'agrada la meua olor... Vaja, vaja.

***Pou** somriu. Sap que un somriure sempre es llegeix a gust de tots. Ix amb el seu maletí.*

***Máñez** hi roman, mirant-se'l. Tot seguit fa una pipada al cigar i torna al seu paisatge preferit: tot als seus peus, sota control.*

Quatre
APUNTA

BAIX: EL CUL DEL CUL DEL MÓN

Vidal, vell apuntador, ha encès el flexo i fulleja el llibre que hi ha damunt la taula. Ha deixat al seu costat un petit paquet. Encara no ha començat la funció, així que l'escenari té el teló abaixat. Hi arriba el soroll del públic que comença a omplir el pati de butaques.

*Teresa baixa per l'escala de caragol, vestida ja de Paula. Porta un ramell de margarides dintre d'un petit pitxer. Trepitja els escalons amb una mica de pressa, tot pensant que hi trobarà **Pou**.*

TERESA.- Vidal!

VIDAL.- Vaja, vaja, la meua petita Xirgú... Quina sorpresa!

S'aixeca. S'abracen afectuosament. Per les flors:

Són per a mi?

Teresa les deixa al costat del llibre.

TERESA.- Si haguera sabut que eres ací, n'hauria portat més. Volia veure si donaven una mica d'alegria a esta cofurna... Però... per on hi has entrat? No t'he vist passar pels camerinos...

VIDAL.- Este teatre no té secrets per a mi, Tereseta.

TERESA.- No em digues que hi ha portes misterioses que arriben fins ací.

VIDAL.- I passadissos, i fins i tot un fantasma molt *guapo* que sospira per les actrius en edat de meréixer...

TERESA.- Ximplet. Escolta: estàs fenomenal. Et trobe fet un xaval...

VIDAL.- Que bé mentiu les actrius! Tu sí que estàs preciosa, com sempre; una mica més prima, però feta un bombó.

TERESA.- De veres, et trobe molt bé. Clar, com et dediques a la bona vida i ni tan sols et dignes a fer-nos una visita de tant en tant...

VIDAL.- No et penses que és per manca de ganes... Ja t'he dit moltes voltes que el teatre és dolent per a la salut, però, bé, alguns no tenim remei.

TERESA.- Així... es pot saber per què des que va començar la temporada que no passes per ací... mal amic...? Si saberes com et trobem a faltar alguns...

VIDAL.- Vaig ser al poble, per allò de Wizner. Ja que no em vaig poder acomiadar d'ell viu, doncs ho vaig fer portant-li unes coses a la seua tomba. A ell sí que li devia una visita de debò... i ves per on em vaig quedar una temporada allí... fins que el fred començà a fotre'm els ossos. I parlant de Wizner... On dimonis s'ha ficat el Pou?

TERESA.- Això voldria saber jo... També venia a veure'l.

VIDAL.- Com està?

TERESA.- Com sempre. Segueix sent el mateix tros de pa que quan el vas veure per darrera vegada. I ho fa molt bé.

VIDAL.- Què és el que fa molt bé?

TERESA.- Però què estàs pensant, picardiós? Si és un com xiquet...

VIDAL.- Un xiquet amb un cos d'home, no te n'oblides.

TERESA.- Saps que em referia a tot això, al que tu li vas ensenyar. És gairebé tan bon apuntador com tu. Mira que li costa de parlar! Ara bé: tot just es puja ací i trau el cap pel coverol, ja no li tremola la veu gens ni mica.

VIDAL.- *(Li mostra el llibre.)* Veus este llibre?

TERESA.- El vaig descobrir fa un parell de dies.

VIDAL.- Doncs, encara que et coste de creure, és l'únic que ha llegit en tota la seua vida. Se'l sap fil per randa. Em contava Wizner que el va ensenyar a llegir amb ell. Parla de caça, naturalment. Són històries sobre caçadors de l'estepa russa: Valga'ns Déu! Cada dia el seu oncle l'obligava a llegir un parell de pàgines, en veu alta. Així que tota la seua escola és ací, a dintre. Tampoc no cal res més. Per això no hi ha dubte que serà un bon apuntador.

TERESA.- Va tindre el millor mestre.

VIDAL.- Jo li vaig ensenyar quatre coses. Quan el bo de Wizner em va dir que se n'anava a l'altre món i que donara un colp de mà al seu nebot, vaig pensar que se'm venia una bona al damunt. Quan el vaig veure la primera vegada, em vaig dir: i on col·loque jo això? Conec bé el meu poble, i d'allí no han eixit més que ignorants i males bèsties, però Pou, qui sap si per allò que li va passar..., el cas és que, sí, pot semblar curt de gambals a primera vista, però enganya, t'ho assegure: té més closca que tu i jo junts.

TERESA.- I un bon cor...

VIDAL.- En això ha eixit al seu oncle... que en pau descanse.

TERESA.- Crec que hauria de pujar a avisar el traspunt...

VIDAL.- Alguna cosa l'haurà entretingut, no patisques: sap que ha de ser ací mitja hora abans...

TERESA.- I sempre hi és. Abans que comencem a maquillar-nos ell ja hi baixa per preparar les coses. Puge un moment i sóc amb tu de seguida: no isc fins la pàgina deu.

VIDAL.- No cal que digues res. No se n'adonaran; i així s'escaparà dels crits del gros. Què feu esta nit?

TERESA.- No ho has vist quan has entrat?

VIDAL.- No.

TERESA.- Doncs per on has entrat?

VIDAL.- Per la porta d'artistes. Per on si no...?

TERESA.- Mentida. T'hi hauria vist.

El vell somriu.

Tres sombreros, encara que ja coneixes el Mofeta... En portem quatre més de repertori... i anem alternant-les. Quan no hem de quedar-nos a assajar de nit...

VIDAL.- Fantàstic. No oblidés mai que el repertori és el pa dels apuntadors. El dia que s'acabe, el primer que anirà al carrer, el consueu: s'ha acabat el nostre ofici. Així que com més repertori, més feina.

TERESA.- Si no em queixes d'això, Vidal, però et pots imaginar quina mena de repertori és el que portem.

VIDAL.- El *Tenorio*...

TERESA.- No caldria sinó!

VIDAL.- *El divino impaciente*, evidentment.

TERESA.- I la resta és si fa no fa el mateix. No et dic res més que vam retirar *La Malquerida* perquè la *Junta* va fer mala cara el dia de la funció... Estarem a règim molts anys...

VIDAL.- Què hi farem!

TERESA.- Aguantar.

Repassa la sordidesa dels seus voltants.

És la segona vegada que visite el vostre... cul. Li vas posar bé el nom.

VIDAL.- El cul del cul, sí senyoreta. Si ja per si mateix el teatre és el cul del món..., acò..., imagina-t'ho...

TERESA.- I segur que també se't va acudir, a tu, allò de "Pou".

VIDAL.- A Pou no li va posar ningú eixe nom. Pou ja es deia així.

TERESA.- No és un malnom?

VIDAL.- No. Li'l va posar el seu oncle quan el va rescatar d'aquell maleït pou negre. No t'ho ha contat ell?

TERESA.- Parla ben poc... ja ho saps.

VIDAL.- No devia tenir més de tres anys. Sembla ser que la seua mare l'abandonà allí, en un d'eixos pous poc profunds dels quals n'és ple el camp, i el bo de Wizner – això m'ho va contar personalment-, una nit que tornava de caça va sentir uns gemecs. Deia que s'assemblaven més als miols d'un gat que al plor d'un xiquet. I allí hi havia el xaval, mort de fred, sense a penes alè per a plorar. Com que Wizner sempre havia viscut sol com un mussol, se l'emportà a casa seua, el cuidà i, entre altres coses, li va buscar un nom: Pou. La imaginació no va ser mai el seu fort. Sort que no se'l va trobar en un wàter. A saber quant de temps portava la pobra criatura ficada allà dins. No va començar a parlar fins que va passar un parell d'anys. Massa normal és.

TERESA.- Aleshores l'oncle Wizner no és realment el seu oncle...

VIDAL.- Wizner ha estat l'oncle, el pare, el mestre i la mare que el va parir. La terra per a qui la treballa, no?

TERESA.- És clar. Ara entenc per què se sent tan a gust ací, en esta boca de llop.

VIDAL.- És un lloc com qualsevol altre. Acabes acostumant-t'hi.

TERESA.- Espere que li agraden les margarides.

Pausa.

Doncs bé, fins que torne Pou el Teatre Princesa disposarà d'un substitut de luxe!: el millor apuntador de València! I d'Espanya!

VIDAL.- Cada dia m'hi veig menys, però ja m'apanyaré...

Teresa li besa el front.

I tu, segueixes veient en color roig?

TERESA.- A la meua manera.

VIDAL.- Aneu quedant pocs.

TERESA.- Prou.

VIDAL.- Vés amb compte. Cada dia resulta més perillós.

TERESA.- Ja ho sé, Vidal, ja ho sé, però sempre és preferible fer alguna cosa que quedar-se de braços plegats.

VIDAL.- Poc s'ha de fer. Açò s'assembla cada vegada més a una mala funció que dura sense que t'ho expliques. A molts ens agradaria canviar-la, però el gerent no vol, i un acaba resignant-se. I a este pas arribarà a les mil representacions... o més.

TERESA.- Déu no ho vulga...

VIDAL.- El pitjor és que aquell està de part seua.

TERESA.- I què en resta, d'aquell vell anarquista que m'omplia el cap de pardals?

VIDAL.- El mateix que a tots: la resignació. I els somnis. Ja he bregat prou. Ha anat morint-se'm o m'han matat tot el que estimava. Què vols que et conte...? Ja saps... Entre ells, un fill. Ara només crec en els miracles.

TERESA.- Tu? Miracles?

VIDAL.- Un miracle: hi ha un terratrèmol i, no sé per què carai només s'engul els feixistes que poblen la terra; els altres, com si res. Dignes-li somni, si vols. Ja sé que no es complirà, però alguna cosa ha de mantenir-me viu.

Pausa.

TERESA.- Tampoc no cregues que faig molt, però sempre es pot donar un colp de mà.

Pausa. Somriuen. Es miren.

VIDAL.- El pròxim muntatge?

TERESA.- Un congrés; el cinquè, trobe, encara que no em faces gaire cas: no em permeten ficar-hi cullerada i millor també que tu no te n'assabentes. El porten amb molt de misteri; estan fent-ne els preparatius. Diuen que és preferible saber-ne poc, per si t'inxampen. Els de la secreta són uns artistes fent que cantes...

VIDAL.- Si s'ho proposen... *La Traviata* fins i tot...

TERESA.- Al màxim que arribe és a passar informació, si s'escau.

VIDAL.- Que ja és prou. I com l'aconseguixes?

TERESA.- Entre altres coses, suportant pudors.

VIDAL.- Ja. El Mofeta.

TERESA.- Ja saps com sent les taules: igual que un tèrmit. Tot just vas marxar tu, el van visitar els de la Brigada. Ara ja no tenim cap dubte: és un d'ells i utilitza el teatre

per dur a terme els seus tripijocs. I ací entre jo: al llit els hòmens us aneu de la llengua. Com acabes de dir tu... què hi farem! A les dones ens van posar dinamita a l'entreuix.

Sona un timbre dues vegades.

Tres minuts.

VIDAL.- Bé, aniré preparant-me. (*Busca el llibret de Tres sombreros de copa.*)

TERESA.- Així doncs, és veritat que per allà dins hi ha passadissos i...?

VIDAL.- Uns quants. De debò t'interessa saber-ho?

TERESA.- Sí.

VIDAL.- Per això vols parlar amb ell.

***Pou** ha aparegut de sobte, com un espectre. S'ha desfet ja del maletí i de la gavardina amb la qual l'acabem de veure en l'escena anterior. Ve com si hagués corregut la maratón. Tus dues vegades.*

TERESA.- (*Després de l'esglai.*) Pou! No t'he vist baixar...! Ara m'has espantat tu a mi...!

POU.- Era l'últim?

VIDAL.- Arribes a temps, xaval: acaba de tocar el primer.

POU.- Que bé...! Hola... Teresa. Hola, Vidal... com estàs?

VIDAL.- Molt bé, molt bé... i tu?

POU.- Suant... per la... correguda...

***Pou** no sap què fer. Li apeteix abraçar-lo. **Vidal** s'alça i després d'un petit gest, s'abracen.*

On... t'has ficat?

VIDAL.- Al poble, visitant el teu oncle.

POU.- Té flors?

VIDAL.- Sempre.

POU.- La... Trudis. Li vaig dir que totes les setmanes anara a... posar-li'n.

VIDAL.- Oi. *(Li mostra el paquet que hi ha damunt la taula.)*

POU.- Vents!

VIDAL.- Del forn de l'ermita.

POU.- A València no hi ha... Vents.

***Pou** observa Teresa. Veu les flors.*

TERESA.- Les flors, te les he portades jo.

POU.- Són... molt boniques.

VIDAL.- Puge dalt. Tinc molta gent a qui saludar. Baixe de seguida.

POU.- En l'entreacte. I ens mengem els Vents.

***Vidal** besa Teresa. Fa intenció de pujar les escales, però s'ho pensa millor després de mirar la xica. A **Pou**.*

VIDAL.- Tereseta és de confiança. I jo ja no tinc edat per a estes coses.

Ix per un lateral. Se sent el so d'una porta que s'obri, camuflada entre les siluetes informes del soterrani.

TERESA.- Este soterrani dóna molt de si...

Pou somriu.

POU.- No ho sap... gairebé ningú.

Sona ara un timbre llarg. És l'últim avís. La representació comença. Pou agafa el llibret.

Tretze pàgines.

TERESA.- Prou perquè parlem una mica.

POU.- He de... resseguir el text.

Al racó de l'escenari que podem veure s'obri el teló i va entrant la llum. Sonen alguns aplaudiments del públic en veure que hi entren els dos actors que fan de Don Rosario i Dionisio.

VEU DE D. ROSARIO.- Pase usted, don Dionisio, aquí en esta habitación le hemos puesto el equipaje.

VEU DE DIONISIO.- Pues es una habitación muy mona, don Rosario.

Segueix el diàleg. Pou ja s'ha parapetat sota el tornaveu, atent al text. Teresa, a peu d'escala, li xiuxiueja.

TERESA.- Estos sí que no s'enganyen mai.

POU.- Per... si de cas... A don Manuel... li... pot... fallar la memòria; és... molt vell...

TERESA.- T'assegure que no. El conec des de fa molt.

POU.- I a... Toni?

TERESA.- Eixe cregut? Eixe té el cervell d'un gripau, però una memòria d'elefant.

Pausa.

No tinc altre remei que parlar amb tu. Ara. Ho sent.

Pou mira Teresa i s'adona que aquesta està passant angúnies. Baixa un parell d'escalons per ser tan a prop d'ella com puga, tot i que no desatén del tot l'apunt. Prova de mirar-la als ulls, però li resulta impossible.

Et necessite.

POU.- A... mi?

TERESA.- Sí. Necessite que em faces un favor, un favor molt gran.

POU.- Quin... favor?

TERESA.- Que amagues un amic...

POU.- Un amic...?

TERESA.- Sí.

POU.- El teu nuvi...

TERESA.- No.

POU.- Te... l'estimes molt...

TERESA.- Sí.

POU.- Però... no és el teu nuvi.

TERESA.- No.

POU.- El teu... germà...

TERESA.- He dit que és un amic, un amic molt especial. No em faces preguntes, per favor.

Pausa.

POU.- Amagar-lo?

TERESA.- Sí.

POU.- Pot venir a la pensió... amb mi... A la senyora Remei potser... no li importarà.

TERESA.- No, no em referisc a eixa mena d'amagatall. Seria un suïcidi per a tots i tampoc no vull que açò t'esguite. El que sí vull és que l'amagues ací; segur que hi ha un racó per a ell, on siga. Acò és ple de caus.

POU.- De què?

TERESA.- De llocs on ell podria passar alguns dies mentre...

POU.- Què.

TERESA.- Si no l'hi amaguem ara, crec que no podrà amagar-se mai més.

POU.- I per què vol... amagar-se? Ha fet res dolent?

TERESA.- No. Ben al contrari.

POU.- ...

TERESA.- T'assegure que és bo i lluita per la llibertat i per tots nosaltres...

POU.- Per mi?

TERESA.- Per tu, també.

POU.- Però jo... estic lliure.

TERESA.- Hi ha moltes classes de llibertat, Pou, algun dia ho entendràs.

Pausa.

POU.- D'acord.

TERESA.- Sabia que podia comptar amb tu.

*Aprofitant que **Pozo** mira cap a l'escenari, li fa un bes petit al bescoll, molt afectuós.*

POU.- Quan?

TERESA.- Demà, o despús-demà a tot estirar. Ara va d'un lloc a un altre intentant que li perden el rastre. L'estalonen.

POU.- Qui?

TERESA.- Per favor, no m'ho faces més difícil; com menys en sàpies, millor, d'acord?

POU.- D'acord.

TERESA.- Ja t'avisaré.

POU.- Ja... m'avisaràs. Buscaré un ca... u per a ell, allí darrere.

TERESA.- Ets un sol. *(Abans de marxar li ensenya un mocador.)* Mira.

***Pou** gira la cara i el veu. **Teresa** se'l posa al coll.*

L'he trobat damunt del meu tocador fa només una estona. El darrer regal del Mofeta, dic jo: hi ha aparegut de sobte. Si seguix així s'arruinarà. És de seda xinesa.

POU.- Estàs... molt bonica.

TERESA.- Vols dir?

POU.- Sense el mocador... també estàs... molt bonica.

TERESA.- Això és perquè em veus de bon ull.

POU.- Sí.

*Teresa somriu per la deliciosa candidesa de **Pou**. **Pou** li torna el somriure. Puja els escalons que havia baixat abans. Fa intenció d'anar-se'n.*

TERESA.- Et fas estimar, Pou. Molt.

***Pou** fa com si estigués ja en la seua feina i no l'hagués sentida, però un calfred recorre el seu cos. Sobre l'escenari, Don Rosario segueix mimant el seu client. Se senten, de vegades, algunes rialles entre el públic.*

***Teresa** continua ascendint per l'empinada escala de caragol. S'atura uns instants en els últims escalons per obrir la trapa que tanca el soterrani. **Pou** gira aleshores el cap i veu els seus bells panxells que hi queden màgicament il·luminats per un parell de feixos de llum que hi apleguen des de dalt.*

L'apuntador intenta com pot de concentrar-se en el text.

*El soterrani va fent-se fosc. L'última cosa que en desapareix són les cames de **Teresa**. Segueix l'acció sobre l'escenari del teatre, que a poc a poc adquireix un to lluminós més viu. Els diàlegs es fonen amb l'alegre música que ix de la gramola. I és que, d'un salt, ens hem situat en ple ball, ben avançat el sarau amb què s'inicia el segon acte.*

*La primera imatge amb la qual topa la mirada de **Pou** torna a ser, precisament, la dels panxells de **Teresa**, inconfusibles, ballant ara sobre la corbata. Tot seguit se n'allunyen i són substituïts pels de l'actriu que fa de Fanny.*

VEU DE FANNY.- Ande usted, tonto. Que tiene una cabeza que parece una mujer bañándose...

VEU DE L'ANCIANO MILITAR.- ¡Oh, qué repajolera gracia tiene usted, linda señorita!

Veiem, efectivament, unes botes de militar molt arrimades als talons alts de la xica que es menegen a ritme de xarleston, El anciano militar ensopega amb un conill mort que tot just hi havia deixat el caçador (coses de l'autor). El vell li fa un colp de peu.

Torna a il·luminar-se el soterrani.

*Al costat de **Pou** ha aparegut **Vidal**. Observen la festa des del seu mirador. **Pou** aguanta el llibret amb una mà i, sense apartar-ne la vista, rosega el Vent que té en l'altra. Tots dos comparteixen també la seua festa particular.*

VIDAL.- Pels seus panxells les coneixereu: Llibre d'Adam, versicle primer, darrer capítol. Els panxells són el termòmetre de la dona, fes-me cas. Tu fixa-t'hi.

Van passant per davant dels seus nassos els panxells respectius de les actrius que hi ha en aqueix moment a l'escena.

La Claramunt, poca cosa. Mira una mica més amunt del taló. Què hi veus?

POU.- Uns... clotets.

VIDAL.- Feblesa. Massa ossuda, sense classe, desmanegada. Què més veus?

POU.- No sé...

VIDAL.- Color...

POU.- ... Blanques.

VIDAL.- Hi ha moltes classes de blanques: poden ser blanques pàl·lides, blanques moradenques, blanques canyella... o... fins i tot com la neu. Tu saps que els esquimals distingixen no sé quants tipus de color en la neu?

POU.- Al Negral... hi ha també molts colors en la terra..., i els de fora... no els veuen.

VIDAL.- Doncs tu has d'aprendre a reconèixer els colors dels panxells de les actrius. És molt important. Com la neu o els ocres del Negral. Doncs... quin blanc...?

POU.- Blanques... blanques.

VIDAL.- Bé. Això vol dir mal geni i primmirada. Fugir. No te'n fies ni un pèl. Perill. Es fan la gata maula i després acaben xuclant-te la sang com una sangonera. Passem a una altra: Aquella.

POU.- Madame Olga. Felisa... Espuch.

VIDAL.- Comence jo: fortes i madures.

POU.- I... tenen punts blaus.

VIDAL.- Exacte. Vas aprenent. En efecte: han perdut una mica de frescor però segueixen pertanyent a la mateixa femella. Fixa't quin contrast tan perfecte amb l'empenya, conforme ha de ser. Si jo et contara... Per ella solia passar la companyia en ple –la masculina, és clar. Jo, el primer. Eixos panxells continuen estant plens de vitalitat, per moltes varius que tinguen. El millor gènere: afectuoses i generoses alhora. Fiables. L'Espuch!

És el torn ara de Teresa.

Tereseta, Tereseta... Vegem...

POU.- Precioses.

VIDAL.- És clar. Són com un llibre obert.

POU.- Tu, Vidal, tu..., és que... em fa... no sé...

VIDAL.- Et puguen unes pessigolles des de l'estómac. A mi també em passava de jove.

POU.- I també per baix. Ací.

Vidal es fixa llavors en l'entreuix de Pou i deixa anar una rialla que ha de tapar amb la boca perquè no el senten els de dalt. Pou engul el tros de Vent que li restava i amb la mà que té lliure tapa les seues parts.

VIDAL.- Quina barbaritat, fill. Açò ja és un altre cantar. Frena, xaval, aguanta.

POU.- Només em... passa... amb... els panxells de... la Teresa.

VIDAL.- I quan alguna bagassa arriba a l'escenari sense bragues?

POU.- Sense... bragues?

VIDAL.- No em digues que no t'hi has fixat!

POU.- Jo no... no passe dels... genolls.

VIDAL.- Doncs passa, fill, passa, que paga la pena. Ja veuràs quin espectacle. Però si ho fan per nosaltres! Saben que som els únics que tenim accés als seus tresors més... ocults. I de pas és la seua forma de dir-te que volen mantega...

POU.- Mantega?

VIDAL.- En sentit figurat.

POU.- Ja... ho havia entès...: mantega...

Mou el pubis ingènuament. Vidal somriu.

VIDAL.- El problema és quan n'hi ha dues alhora que es deixen les bragues als camerinos. O tres. Aleshores has de triar. I estar atent al text, que eixa és una altra! Després diuen que açò nostre no té mèrit. Ja aniràs descobrint-ho.

POU.- A mi... només em passa amb... Teresa.

VIDAL.- T'ha picat fort, eh? Se't passarà.

POU.- No.

La seua mà continua sobre la infladura.

VIDAL.- No tens per què avergonyir-te'n. Algun privilegi havíem de tindre els apuntadors, no trobes?

Pausa.

POU.- Parla'm dels... seus panxells. M'a... grada. Ensenya'm.

VIDAL.- Rosats, estrets, corba ascendent... Ni t'imagines el que significa això...!

POU.- Què?

VIDAL.- Que té les mamelles ben plantades; és a dir, que no les té caigudes.

POU.- De... veres?

VIDAL.- T'ho jure. Són molts anys ací, molta experiència acumulada. Vas arribar a conèixer la Fuensanta, al poble?

***Pou** assenteix.*

Aquella senyora llegia les ratlles de la mà com ningú. Jo llig els panxells de les dones. Creu-me. I no acostume a fallar.

POU.- Vull que m'hi ensenyés.

VIDAL.- El temps t'hi ensenyarà.

POU.- Seguir.

VIDAL.- Per on anàvem?

POU.- Per les seues...

VIDAL.- Ja. Doncs això, que no li cauen, segur.

POU.- Més.

VIDAL.- És intel·ligent i sensible, encara que una mica tossuda. Apassionada, molt apassionada...

***Pou** està tan encisat que no s'adona que sobre l'escenari algú li demana "¡Apunte!". **Vidal** ve al seu ajut i aquell se'n surt. Segueix l'escena.*

***Pou** reprén el llibret i prova de seguir el text.*

VIDAL.- Ara tu has d'afegir alguna cosa sobre els panxells de la Teresa. Va, digues alguna cosa, el primer que se't passe pel cap; i així donem per acabada aquesta lliçó...

POU.- (Sense apartar la vista del llibret.) Massapà.

VIDAL.- La veritat és que estan per menjar-se'ls. Més.

POZO.- Un matí de cacera... per primavera... al meu costat... i el sol eixint a espai... pels canyissos.

VIDAL.- No està malament, no està malament del tot. T'ix la caça fins per les pilotes, fill.

POU.- Sí.

VIDAL.- Quan vaig estar ara al poble et vaig veure en la foto del casino, amb la gossa i amb el Wizner... el dia aquell que et van donar el premi. No tenies més de quinze anys i ja eres un caçador de primera. T'assembles al Búfalo Bill després d'haver matat cent bisons. Imagine que la trobaràs a falta... La caça, dic. A València hi ha molt bons caçadors també... Podries eixir un dia amb algun d'ells...

POU.- Ja... ho faig... Vidal..., ja ho faig.

VIDAL.- I on aneu?

POU.- No ho sé... amunt... molt amunt.

Pausa. Continua el segon acte. Vidal trau d'una butxaca una petita cadena. Vol donar-li-la, a Pou.

VIDAL.- Se m'havia oblidat. Me la va donar per a tu una senyora que em vaig trobar al cementeri. Em va dir que si et trobava, que te la donara.

POU.- Com... era?

VIDAL.- Alta. Anava de dol... i mai no mirava als ulls, com tu.

POU.- Queda-te-la. No... no la vull.

VIDAL.- La coneixes?

POU.- De... lluny.

VIDAL.- Podria ser la teua mare...

POU.- La meua... mare es deia... Wizner.

Vidal torna la cadena a la butxaca. Pou passa pàgina. S'ha posat seriós. Va fent-se fosc a la cofurna. Tot seguit les veus i el

*guirigall que regnaven a l'escenari van disminuint gradualment.
Dionisio està finalitzant el seu monòleg.*

VEU DE DIONISIO.- ¡Yo quiero que me digan por qué está este señor negro acostado en mi cama! ¡Yo no sé por qué ha entrado el negro aquí ni por qué ha entrado la mujer barbuda...!

VEU DE PAULA / TERESA.- ¡Dionisio! ¡Tonini! ¿Qué hace usted?

VEU DE DIONISIO.- Estaba aquí hablando con este amigo. Yo no soy Tonini ni soy ese niño muerto... Yo no la conozco a usted... Yo no conozco a nadie... Adiós... Buenas noches...

*El públic aplaudeix sense gaire entusiasme el mutis de Dionisio. Amb prou feines se sent la veu de Paula / **Teresa**, que vol detenir la seua eixida. Torna la música de la gramola, que es fon amb els darrers aplaudiments, alhora que remet gradualment la llum a l'escenari del Teatre Princesa. La foscor a l'escenari coincideix amb la il·luminació parcial del cambró, a sota. **Máñez**, dempeus, acaba de pitjar l'interruptor del flexo i es mira **Pou**, qui dorm plàcidament al sofà. L'apuntador obri els ulls. **Máñez** està llevant-se, amb el mocador que abans havia mostrat Teresa, restes de pintura de llavis i algun esgarrapada resistent.*

MÁÑEZ.- Sabia que et trobaria ací...

POU.- Què... li ha passat?

MÁÑEZ.- Ja veus, no et pots fiar de les gates; primer són afalagadores i mimoses i, així que bades, xac!, et llancen les seues urpes...

***Pou** s'incorpora.*

POU.- M'he... quedat... adormit.

MÁÑEZ.- Fa més de dues hores que ha acabat la funció. No queda ningú ja dalt. (*Veu les restes de Vents que hi ha escampats per la taula.*) Açò cada dia s'assembla més a una porquera.

Pou comença a ordenar la taula.

Tornem al tema: demà. Al voltant de les deu de la nit. El llest ha resultat ser més ximple del que em pensava.

POU.- Però a... les deu... hi ha funció...

VIDAL.- Oblida-te'n. He parlat amb el Vidal. Ell et substituirà. El que va primer, va primer.

POU.- És que... mai no he faltat a...

VIDAL.- Hòstia, Pou, que són prop de les dues i no estic d'humor per a ximpleries. Estic parlant-te d'una cosa que té a veure ni més ni menys que amb la seguretat de l'estat i tu et preocupes per una funció de merda... Dis-me què collons s'ha de fer perquè te n'adones. (*Pausa.*) Demà: (*Fa el gest d'un tret.*) Bang. I bon vent i barca nova: un cabró menys que ens fotrà. El mateix que s'ha burlat de nosaltres esta vesprada s'arrossegarà per terra com una rata esclafada. Encara en queden alguns que es resistixen a acceptar la derrota, com si no volgueren reconèixer l'èxit del nostre gloriós alçament. Doncs ells s'ho han buscat.

Pausa.

Estic demanant-te que afines la punteria com sempre, res més, d'acord? (*Pou sembla embadalit.*) D'acord?

POU.- D'acord...

Pausa.

Li... queda... una miqueta de sang.

Máñez es torca amb l'índex la comissura del llavi i tot seguit se l'endú a la boca. L'assaboreix.

MÁÑEZ.- Fa bon gust, barrejada amb carní. (*Llança el mocador a terra.*) I ara, escolta'm bé: tu, alerta al restaurant de l'Hotel Metropol. Ja saps on té l'eixida. Ho saps, no? (**Pou** assenteix.) Fem igual com sempre: jo n'isc primer i m'encenc el puro. I a continuació –diguem-ne cinc segons, si fa no fa-, la perdiu. Esta vegada no se'ns pot escapar. Massa bon caçador ets tu per deixar volar tan poca presa.

Pou assenteix.

Bon xaval. Encara que no entengues res, estàs fent gran la teua pàtria, fill. Hi ha herois que apareixen als llibres amb lletres grans: el Cid, el general Mola... Per a altres, com tu, com jo, està reservada només la lletra menuda, però no tingues cap dubte que el destí, Déu i, en una paraula, la història d'esta croada amb majúscules t'ho agrairan. Ho entens ara?

POU.- No.

MÁÑEZ.- Fets, fets, i deixa't d'històries.

POU.- Això... sí que... ho entenc... Trobe.

MÁÑEZ.- Doncs aleshores ho entens tot.

Pou ix per on abans ho havia fet **Vidal**.

A les deu. Això és bufar i fer ampolles. Talps a Máñez, ha! I després, doncs te'n tornes al teatre, tan tranquil. Sense presses, xe, res de presses. Segur que ets ací abans que acabe la funció. I, si vols, relleves el vell i ací no ha passat res.

Pou torna amb el maletí.

POU.- (*Somriu.*) Aplegaré... al final del segon acte.

MÁÑEZ.- Clar, home, clar. Així m'agrada.

Li fa uns colpets a l'espatlla.

Cap dubte?

Pou diu que no amb el cap.

No em fallaràs ara?

Pou insisteix en la negativa.

Sempre he confiat en tu.

Pausa.

Tanca tu. Estic que em caic de son.

Máñez es menja un tros de Vent que quedava damunt la taula.

Collons, estan bons estos...

POU.- Vents... es... diuen Vents...

MÁÑEZ.- Vents? Quines coses teniu els de poble. Fins demà.

Ix per la porta falsa. Pou observa com se'n va. Arreplega el mocador de Teresa. L'olora.

Sis

APUNTA

BAIX: RAN DE TERRA

*Ha acabat el segon acte. Durant l'intermedi, **Vidal** beca sobre un racó del sofà, abraçat al llibret. Hi arriba **Pou**. Ha entrat per la porta oculta i ha tingut temps de guardar el maletí, però encara porta posats l'abric, la gorra i els guants. Trau el llibre, amb molta cura, de les mans adormides de l'ancià i se'n va cap al seu lloc de consuetat. Cerca la pàgina on s'han quedat. **Vidal** es desperta.*

VIDAL.- Podries haver anat directament a la pensió...

***Pou** penja la roba d'abric en el penjador.*

Estaràs cansat. No ha calgut ni apuntar.

POU.- I la nova?

VIDAL.- És horrible, però ja se sap el text.

Pausa.

Com va la feina?

POU.- Bé.

VIDAL.- Em va dir el cap que t'havia contractat.

POU.- Sí.

VIDAL.- Diners extres, no?

POU.- Diners... extres...

VIDAL.- Encara no han avisat des de dalt; tenim un parell de minuts. Però deixa el llibre, collons, i mira'm als ulls. Algun dia hauràs de començar a mirar cara a cara.

POU.- És que... em costa.

***Pou**, efectivament, intenta en va de mirar als ulls del **Vidal**.*

VIDAL.- Ni que fóra aquell senglar...

POU.- T'ho... va contar?

VIDAL.- I no és motiu perquè t'averonyisques. Li vaig preguntar si sabia per què sempre anaves amb el cap cot, així. I això no està bé, Pou, no està bé. Saps que et tinc molt d'afecte. Així miren els covards o els que amaguen alguna cosa. Tu no ets un d'eixos. I m'ho va contar. Em va contar que si no arriba a ser al teu costat, aquell animal t'haguera mort. Vas ser incapaç de disparar-li; i això que et venia de cara. Wizner no parava de cridar-te: dispara, dispara! I tu, ni cas.

POU.- Aquell animal... em... mirava als ulls. Em... feia mal.

VIDAL.- Què et feia mal?

POU.- La... mort. La portava escrita ací.

*Als seus ulls; als del porc senglar. **Pou** ha aixecat el cap per mostrar-se'ls, però torna a abaixar-la de seguida.*

VIDAL.- Doncs si no arriba a disparar el teu oncle, no estaries ara ací, contant-m'ho.

POU.- Sí.

VIDAL.- Alguns no portem la mort als ulls, fill.

POU.- Ja... ho sé.

***Pou** es mostra inquiet.*

VIDAL.- D'acord, d'acord. Tranquil; per mi, pots mirar on vulgues. De tota manera és normal això que fas. Jo també ho vaig fer.

POU.- (*Sorprès.*) Sí?

VIDAL.- Clar que sí. No voldràs sobreviure amb la merda que et paguen ací per fer acò. Com, sinó, li haguera donat de menjar a la meua família tots estos anys? Cadascú es guanya la vida on pot o on li deixen.

POU.- On... pot.

VIDAL.- La meua especialitat sempre han estat els nyaps, ací i allà. Quasi sempre en el teatre: ara un colp de mà en els decorats, ara ajudant l'encarregat dels estris, o en la taquilla, o onsevulga. I a la fi acabes aprenent un poc de tots els oficis, ja saps; el teatre és així, i acabes convertint-te en xic per a tot. Que no et passe això, Pou, que no et prenguen el pèl. Tu, si ell vol, que et done feina, però afliixant la mosca. Si no, faràs el préssec la majoria de les voltes. Som artistes. Recorda la primera lliçó.

POU.- Sí. A... la porta de...

VIDAL.- Exacte. Fins allí et vaig dur. Tremolaves com un flam i sota el llindar d'aquella porta et vaig dir: "Llig".

POU.- "Artistes".

VIDAL.- I t'hi vaig dir...

*Com si es tractés del joc del record. A **Pou** li agrada.*

POU.- Entra.

VIDAL.- Tots els que passem per ací som iguals, "artistes", siga l'acomodador o el director o la primera dama o el característic, entesos?

POU.- Tots?

VIDAL.- Fins i tot, nosaltres.

POU.- Els... apunts...

VIDAL.- En aquell moment va passar per allí el Mofeta i aleshores...

POU.- També el... senyor Máñez...? També... ell?

VIDAL.- L'excepció confirma la regla, fill. Crec que no ho vas entendre, allò.

POU.- Ara... ja sí.

VIDAL.- Doncs això. Ets un artista. I que no et prenga el pèl.

POU.- A mi... em paga bé.

VIDAL.- El Mofeta et paga bé?

POU.- Sí.

VIDAL.- Quina cosa més rara. Per fer bunyols?

POU.- Anem... de cacera...

VIDAL.- De nit?

POU.- Depén... També de matí... o de vesprada.

VIDAL.- El cas és matar el cuquet.

POU.- Sí.

VIDAL.- Pren.

Vol donar-li diners.

M'han donat això per la cadena. Comprendràs que no anava a llançar-la a la brossa...

POU.- No els vull. Queda-te'ls.

VIDAL.- A mi, els diners, no me'n sobren. No t'imagines el que cobre com a pensió del sindicat... d'artistes. Ens han fotut! Què collons sabran estos del que és un sindicat i del que és un artista! Així que no m'ho digues dues voltes.

POU.- Queda-te'ls, queda-te'ls... (Somriu.) Ho he dit... dues voltes.

*El vell somriu també i es guarda els diners. Pausa. El tercer acte és a punt de començar. **Pou** es prepara. **Vidal** recorda alguna cosa important.*

VIDAL.- Maleïda memòria! Ha estat ací Teresa. Deu ser l'única que s'ha assabentat del canvi. Necessitava parlar amb tu. Estava molt nerviosa amb els seus embolics. Li he dit que vindries per a l'últim acte i m'ha dit que si arribaves abans, que començara, que et passares pel coverol, en l'obscur.

***Pou** puja un escaló. Encara no ha entrat la llum sobre l'escenari. En la penombra podem veure **Teresa**, ajupida de cara al coverol, qui xiuxiueja la seua crida.*

TERESA.- Vidal...! Ha arribat Pou?

POU.- Sóc... ací, Teresa. Què... fas allí? Comencem... ja!

TERESA.- He dit a l'elèctric que em done un minut, i el traspunt ja està avisat. No tinc temps a perdre, Pou. Escolta, és molt important: esta nit, tot just acabe la funció, en la porta d'artistes.

VIDAL.- Vaja.

TERESA.- Què?

VIDAL.- No res, Tereseta, coses nostres.

TERESA.- Té barba i vindrà amb una bossa de viatge petita. Ací tens esta foto, encara que està una mica borrosa. Fixa't en la gavardina: en portarà la mateixa.

*Li acosta la foto. **Pou** allarga el braç i l'agafa.*

Amaga'l bé. D'ací a uns dies us faré una visita. Vés amb molt de compte, per l'amor de Déu, Pou. El vigilen per tot arreu.

***Teresa** se n'ha anat a gatameus i s'arrauleix sota un llit. D'allí estant parla més fort, prou perquè **Pou** la senta.*

Pou!

POU.- Què?

Comença a sonar la gramola sobre l'escenari.

TERESA.- T'estime una pila.

*La música puja de volum i entra la llum. L'angle de visió que ens permet l'escenari fa possible que continuem veient el cos de **Teresa**, transformada en Paula, un cop que Dionisio la intenta amagar sota el seu llit de l'aguait absorbent del Buby. **Teresa** envia un bes amb la mà. Don Sacramento crida entre bastidors.*

VEU DE DON SACRAMENTO.- ¡Dionisio! ¡Dionisio! ¡Abra, soy yo! ¡Soy don Sacramento! ¡Soy don Sacramento!

VEU DE DIONISIO.- Sí, ya voy...

***Teresa** somriu des del seu amagatall mentre es desenvolupa el llarg diàleg entre el futur sogre de Dionisio i aquest. **Pou** segueix el text. Li costa apartar la vista de la xica. **Vidal** se li acosta.*

VIDAL.- T'ha dit Máñez allò de la gira?

POU.- Quina gira?

VIDAL.- La gira. Marxeu de gira.

POU.- A on?

VIDAL.- No sé. Pel nord, trobe. La teua primera gira... la millor.

POU.- Quan?

VIDAL.- Passat aquest cap de setmana. Quina enveja.

POU.- Per què?

VIDAL.- Perquè per a un apuntador no hi ha res millor. És en eixe moment quan de debò som imprescindibles. Porteu un repertori; a la vesprada es fa una funció i a la nit, si cal, una altra. I així un dia i un altre. I aquí és quan la memòria d'estos comença a fallar; aleshores hi entrem nosaltres. Saben que sense nosaltres estan perduts. Ja notaràs la diferència.

POU.- Com?

VIDAL.- Et miren d'una altra manera. Passem de ser l'última merda a una cosa molt valuosa. Ja ho crec! I després sempre cau alguna dieta...; i les pensions.

POU.- Les... pensions.

VIDAL.- Les nits, després de la funció. No sempre, perquè de vegades anireu d'un lloc a un altre o passareu la nit a l'estació i no tindreu temps ni de fer una paradeta, però quan es para, es para bé. I per molt fastigosa que siga la pensió, sempre hi ha temps per... per...

POU.- Ja... mantega. En... sentit figurat.

VIDAL.- Això mateix, mantega. Te'n fartaràs. Fixa't en les bragues. Vull dir: en les que no en porten. I recorda't del que et vaig contar.

POU.- Jo... no...

VIDAL.- No se sap mai, Pou, no se sap mai...

***Pou** mira Teresa i després es fixa per primera vegada en la foto que li acaba de donar. L'observa i li fa recordar quelcom. Sobre el ciclorama, atrapat dintre del cercle del visor, es veuen els baixos d'una gavardina. **Teresa** mira Pou i de vegades li fa bromes amb ganyotes divertides ran de terra. Va fent-se fosc a l'espai ocupat pels dos apuntadors. Aleshores veiem només la cara de **Teresa**, que va contagiant-se d'estranyeses i dubtes. Sense saber per què, l'envaeix una sobtada tristesa. La imatge del visor desapareix. El diàleg continua mentre acaba de fer-se fosc.*

Set

APUNTA

BAIX: PRIMER I DARRER ACTE

Sense a penes pausa, sona el telèfon a l'escenari, el qual va il·luminant-se de mica en mica. Hem tornat al final del primer acte, en la representació del dia següent.

La cofurna de l'apuntador roman a fosques.

VEU DE DIONISIO.- ¡Es Margarita!

PAULA / TERESA.- ¿No entra usted?

VEU DE DIONISIO.- No.

*Hi ha una pausa a deshora, un silenci que no hauria de ser-hi. Sentim la veu de **Teresa**, apagada, intentant de dissimular com pot alguna cosa que li impedeix seguir essent la divertida Paula.*

PAULA / TERESA.- Entre usted... Le invitamos... se divertirá.

VEU DE DIONISIO.- Tengo sueño... No...

*Un altre silenci. A Paula li costa seguir el ritme del diàleg. S'il·lumina l'espai de **Pou** i el veiem apuntant, provant de traure **Teresa** del lapsus. Porta una camisa distinta a la que li vam veure en l'escena anterior, i ha desaparegut la gavardina del penjador.*

POU.- ¡De todos modos...! ¡De todos modos no le vamos a dejar dormir! ¡De todos modos...!

*Es manté el silenci, matisat per una lleu remor del públic, que mostra la seua desaprovació. Apareix **Vidal** per la porta falsa.*

*Duu una petita bossa de rebosteria. S'acosta a **Pou**, massa preocupat pel que succeeix a l'escenari. A la fi arranca Paula.*

PAULA / TERESA.- De todos modos no le vamos a dejar dormir...

***Pou** respira, alleujat de moment. Tus. Ha tancat el llibret i segueix les incidències de Teresa de memòria.*

VIDAL.- Que bé, eixa projecció! Sempre he dit que series un consuetada de primera. I eixos greus: perfectes. He vingut per acomiadar-me. Demà tanqueu la reixa, no?

***Pou** no deixa de mirar, preocupat, cap a l'escenari.*

VEU DE DIONISIO.- Estoy cansado...

PAULA / TERESA.- Entre usted... Se lo pido yo... sea usted simpático...

***Pou** apunta cadascuna de les paraules de Paula i **Teresa** les segueix com si estigués hipnotitzada.*

POU / TERESA.- Está ahí Buby, y me molesta Buby. Si entra usted ya es distinto... estando usted yo estaré contenta... ¡Yo estaré contenta con usted! ¿Quiere?

VEU DE DIONISIO.- Bueno.

Es tanca la porta sobre l'escenari. Sona el timbre del telèfon. S'escolten uns tímids aplaudiments del públic mentre baixa el teló.

VIDAL.- Te'l saps de memòria?

POU.- Només... el de... Teresa.

VIDAL.- Tot el repertori?

Pou respon afirmativament. No ha canviat l'orientació i continua, sota el tornaveu, de cara a l'escenari.

VIDAL.- Estava dient-te que he vingut per acomiadar-me. T'he dut unes galletes; les ha fetes la meua dona per a tu. Aguantaran bé durant tota la gira.

Pou no li posa a penes atenció.

Collons, Pou, deixa estar això per un moment...!

POU.- Li... passa... alguna cosa... Li passa alguna cosa.

VIDAL.- Li passa el mateix que a tots: que està contenta per la gira.

POU.- La sastressa... m'ha dit... a dalt..., a l'entrada..., que... se l'emporten a Madrid. Diu que diuen que... que... que farà una funció molt important al... Teatre Circ.

VIDAL.- Això són paraules gruixudes.

POU.- Dama jove...

VIDAL.- Amb la Ladrón de Guevara?

POU.- Crec que... sí.

VIDAL.- Doncs aleshores... no cal que continues: això és el que li passa; no hem de preocupar-nos...

POU.- És que... és la primera vegada que li he... d'apuntar.

VIDAL.- I el pardal?

POU.- Qui?

VIDAL.- L'has amagat on són les gelatines i les làmpades... segur... Allí no hi haurà qui el trobe.

S'hi acosta per veure si el troba allí.

POU.- Vols dir l'amic de...? No hi és.

VIDAL.- Se n'ha anat ja?

POU.- No.

*Baixa per l'escala **Teresa**. Està molt afectada. Abraça **Vidal**.*

VIDAL.- Enhorabona, criatura. Així que a Madrid...

TERESA.- (*Sense poder dominar l'emoció, a punt de plorar.*) Vaja, sembla que tots se n'han assabentat excepte jo. El Mofeta ha anat corrent la veu i l'únic que en sé és que ja m'ha buscat substituïda, però a mi encara no me n'ha dit res.

VIDAL.- Ha de ser veritat, Tereseta. Ja veuràs: esperarà que acabe la funció de hui per dir-t'ho.

TERESA.- Però és que jo no vull que eixe porc em torne a dirigir la paraula.

VIDAL.- Així és la vida de la faràndula. Tu tens molt de talent i segur que eixe feixista pessiga la seua comissió. Però tampoc no és per posar-se així... No has de tenir por; tard o d'hora t'havia d'arribar el salt. Que es prepare Madrid! Ara coneixerà què és una actriu com una catedral.

TERESA.- Vidal... no estic així per això...

No pot aguantar més. Comença a plorar.

VIDAL.- Xiqueta meua... Si hauries d'estar fent salts d'alegria... Podem fer alguna cosa per tu?

TERESA.- Ja no. Saps? Potser tens raó i no es pot fer res ja, però jo pense continuar intentant-ho. Perdona, deixa'm a soles amb el Pou, per favor.

VIDAL.- Clar, clar. I tampoc no hi ha res a perdonar. (A **Pou**.) Ací tens les galletes, Pou.
Me'n vaig dalt un moment.

***Pou** li dóna un mocador a **Teresa**, el mateix que va deixar caure Máñez.*

TERESA.- Gràcies.

Reconeix el modador.

Com ha arribat a tu este mocador?

POU.- El vaig trobar a terra. Ja... no té sang.

***Pou** l'ajuda a eixugar-se les llàgrimes.*

TERESA.- Vas estar molt de temps esperant?

POU.- Fins que es va fer de dia. (Torna a tossir.)

TERESA.- Anit feia molt de fred.

POU.- Un... poc.

TERESA.- Esta maleïda humitat. (Pausa.) No caldrà que el tornes a esperar.

POU.- Però si marxem... despús-demà... Esta nit encara puc...

TERESA.- Ni esta nit ni mai més.

*Pausa. **Teresa**, amb els ulls humits, mira el **Pou**. Aquest, per primera vegada, alça la vista i aguanta la mirada. **Teresa** s'adona de la novetat i alleuja amb un somriure la tristor que portava a sobre.*

A alguns imbècils ens continua agradant somiar, però ja s'encarreguen ells de despertar-nos a temps. De tota manera, he baixat per donar-te les gràcies. Sabia que podia comptar amb tu, i sé que, siga on siga, et trobaré a faltar. Et jure que m'agradaria anar a la gira amb tu.

POU.- Aleshores... és veritat que te'n vas...?

TERESA.- A algun lloc me n'aniré, supose. Encara que si bé més d'una vegada he pensat a enviar a fer la mà tot açò i deixar este punyeter ofici, i ara podria ser l'ocasió adient, sé que no serà així. El teatre, com diu Vidal, perjudica la salut, però alguns no podem viure sense ell. I per això he d'aguantar el Mofeta, que si no...

POU.- Ja... no et... veuré més...

TERESA.- Demà m'afaitaràs! No em perdràs de vista tan fàcilment. Això de Madrid, si reïx, imagine que serà només esta temporada i després tornaré. Diuen que la Ribelles ha marxat a Mèxic; potser hauré de substituir-la durant uns mesos. A mi em tira molt esta terra, i abans del que penses m'hauràs de tornar a apuntar al Princesa, igual que hui. Gràcies, Pou; si no haguera estat per tu, no sé com hauria eixit del pas. Tenia la ment en blanc.

Pausa.

POU.- L'estimaves... molt?

TERESA.- Sí. Molts l'estimàvem molt, per això...

POU.- Què?

TERESA.- Se l'han tret del mig. Dos trets, en ple centre.

Sona un timbre de crida.

Puge a maquillar-me una mica; dec estar feta un lloro.

POU.- No... Estàs... com sempre.

TERESA.- Pren. *(Li torna el mocador.)*

POU.- No... És teu...

TERESA.- No vull res d'eixe cretí.

POU.- Queda-te'l... per favor; fes-ho... per mi.

S'adona que porta l'anell.

TERESA.- No he tingut temps de vendre'l...

POU.- No... el vengues... Et va bé...

TERESA.- M'ho pensaré. Hi ha alguna cosa que em diu que no em desfaça d'ell i no aconseguisc entendre què... I no et preocupes més per l'apunt.

Abans d'anar-se'n li fa un bes en la galta.

Moltes gràcies, Pou.

Entra Vidal.

Sou el millor que hi ha en este teatre.

VIDAL.- Estàs millor?

TERESA.- Sí, molt millor...

VIDAL.- El traspunt està buscant-te com un boig.

TERESA.- Ja hi vaig. Fins demà...

Pausa.

POU.- Demà és... la nostra... última funció.

Teresa puja per l'escala amb la pressa de qui no vol acomiadar-se.

VIDAL.- Amb eixos panxells, Madrid es rendirà als seus peus... oi, Pou?

Pou no diu res. Se li ha quedat la imatge de Teresa congelada en la mirada.

Saps de què m'he adonat?

POU.- De què?

VIDAL.- Que ets un cabró: a Teresa sí la mires als ulls.

POU.- Sí?

Però a Vidal, no. Abaixa la mirada al temps que sona la gramola i, sobre l'escenari del Princesa, un altre colp els aplaudiments del públic reben l'entrada del segon acte. Va fent-se fosc a l'espai dels apuntadors. La fosca a penes dura una parell de segons. L'escenari torna a il·luminar-se, ara amb un ambient més ombrívol. Pou torna a ser al seu lloc, sota el coverol. Vidal, mentrestant, assegut a la taula, llig un fragment del llibre i menja una galleta. La funció està acabant.

VEU DE D. ROSARIO.- ¡Salga pronto, don Dionisio...!

VEU DE DIONISIO.- Sí... Ahora voy...

VEU DE D. ROSARIO.- ¡No! ¡No! Delante de mí... Yo iré detrás ondeando la bandera con una mano y tocando el cornetín.

VEU DE DIONISIO.- Es que yo... quiero despedirme, hombre...

VEU DE D. ROSARIO.- ¿Del cuarto? ¡No se preocupe! ¡En los hoteles los cuartos son siempre iguales! ¡No dejan recuerdos nunca! ¡Vamos, vamos, don Dionisio...!

VEU DE DIONISIO.- Es que... Adiós.

VEU DE D. ROSARIO.- ¡Viva el amor y las flores, capullito de azucena!

*Passen per davant de **Pou** els peus de D. Rosario i Dionisio, que desapareixeran pel fòrum. Immediatament veiem les cames de Paula, les quals segueixen la mateixa direcció però tornen. Al lluny sona el cornetí de D. Rosario interpretant una “bonita marcha militar”. Paula / **Teresa** s’ajup el suficient perquè puguem veure com, improvisant l’acció, ha agafat un barret de copa alta i l’ha llançat cap al tornaveu, com si el volgués encistellar en un bàsquet gran. Acompanya el moviment amb un “¡Alehoop!” molt circense dirigit cap al públic i un senyal fent l’ullet còmplice destinat a **Pou**, el qual, malgrat l’acció tan inesperada, ha estat capaç d’agafar al vol el barret.*

Cau el teló. El teatre esclata. L’elenc ix a saludar.

Davant el coverol, una filera de cames s’inclinen lleugerament cap al públic entusiasta.

***Pou** ensenya el barret a **Vidal**, el qual està massa absort en la lectura i no se n’adona, així que va cap a ell i li’l posa.*

VIDAL.- I això?

POU.- Un... regal de Teresa...

VIDAL.- Esta xica cada dia s’inventa alguna cosa nova... Pobra xica: no sap que això seu és ja una lluita perduda. Maleïda caparruda.

Pausa. Continuen els aplaudiments.

Sembla que, al capdavant, la funció ha agradat.

Es lleva el barret i el deixa al penjador.

POU.- A... la fi... ha estat... com sempre.

VIDAL.- Saps? Estava llegint este llibre, ací, al capítol dotze, on diu...

POU.- Les tres... regles d'un... bon caçador.

VIDAL.- Exacte.

POU.- (*Recordant el text, que diu sense titubejar.*) Primera: Sentir el moviment de la teua presa i compartir el seu temps. Segona: Respirar profundament fins sentir els seus batecs. I tercera: l'important no és disparar, sinó apuntar com si fores capaç de viatjar molt lluny en un segon fins a ficar-te dins d'ella.

Pausa.

VIDAL.- Entens?

POU.- Què?

VIDAL.- Són les mateixes regles que les de l'apuntador... Les mateixes que et vaig ensenyar el primer dia. Per a mi que este rus abans de ser caçador va passar per un teatre. Potser per això les vas aprendre tan prompte... no, canalla?

POU.- Crec que... sí.

*Molt lentament comença a baixar en aqueix moment **Máñez**
per l'escala de caragol.*

VIDAL.- Si abans l'anomene... Val més que me'n vaja. Demà no vindré: hauràs de preparar moltes coses, i tampoc no és qüestió de molestar...

POU.- Tu no... molestes.

Agafa el llibre i li'l dóna.

Vidal, vull que... em faces un favor... Abans d'eixir... porta-li açò a Teresa: deixa-li'l a... la taula del... seu camerino, quan ella no hi siga...

VIDAL.- El teu llibre?

POU.- Sí.

Pausa.

VIDAL.- Este sí que és un regal.

POU.- És... l'últim...

Máñez ja és al costat d'ells.

MÁÑEZ.- Home, Vidal, una altra vegada per ací: ja veig que ens trobes a faltar...

VIDAL.- No a tots, senyor Máñez, no a tots; però sí, ja sap vostè que açò em tira molt.

MÁÑEZ.- I tu saps que esta sempre serà ta casa. Com va la família? Segueix bé?

VIDAL.- Bé, moltes gràcies. I la feina? Ja veig que també bé.

MÁÑEZ.- No me'n puc queixar. Ací –vull dir fora del teatre- hi ha més feina del que la gent es pensa. Només cal buscar-la.

VIDAL.- Sí, clar. Me'n vaig ja; hi havia vingut per acomiadar-me... per la gira.

MÁÑEZ.- Tan sols seran uns mesos...

Mira Pou.

VIDAL.- Cuida't molt, xaval. I recorda't de mi quan... els tresors ocults... I no patisques si et posen mantega per sopar... Va molt bé per al cos...

Pou riu la complicitat. S'abracen.

Fins que tornes.

*Vidal fa un lleuger gest de compromís al **Máñez** i aquesta vegada marxa escales amunt.*

MÁÑEZ.- No et veig gaire content, fill. No cal dir que treballaràs dur, però t'assegure que t'ho passaràs d'allò més bé i aprendràs igualment. De bona gana t'acompanyaria jo, però he de seguir ací, al peu del canó. *(Somriu.)* Per cert: impecable.

*Li dona un sobre amb diners. **Pou** l'agafa i se'l guarda.*

Allò de l'altre dia... què vols que et diga..., en la teua línia. *Xapó*, que en diuen els *franxutes*. Els de dalt m'han felicitat, i això significa que jo t'he de felicitar. Som un equip. Espanya és el nostre club, recorda-ho. Com el València. T'hauràs assabentat que ha guanyat la copa del Generalísimo. *(Pou no se n'ha assabentat, és clar.)* Vius en un altre món, fill, en un altre món. Ja saps que continue pensant que és menys arriscat apuntar al cap, però, bé, tu deus saber per què ho fas així...

POU.- A la cara... no. Mai no he disparat... a la cara...

MÁÑEZ.- Com tu trobes: cada geni té la seua mania. Mentre seguisques demostrant la mateixa punteria... endavant.

***Pou** comença a arreplegar les coses. El públic ja ha acabat d'eixir del teatre. Trau de davall la taula el maletí on guarda l'arma i li'l dona, a Máñez.*

POU.- Prenga. Ja... no el necessite.

MÁÑEZ.- Espera, fill. Precisament d'això he vingut a parlar-te...

POU.- Demà és l'última... funció.

MÁÑEZ.- I hi ha temps de sobres per fer el que et demanaré.

POU.- No... ja no...

MÁÑEZ.- Un moment, Pou, un moment. Ací qui dóna les ordres sóc jo.

POU.- És que... només vull... apuntar... ja... en el teatre.

MÁÑEZ.- A vegades pense si de debò ets així de ximple o te'l fas.

Pausa.

Creus que el que m'interessa de tu són els teus dots com a apuntador? Et penses que si no fóra perquè ets un filigranes amb eixe rifle...?

POU.- ... escopeta.

MÁÑEZ.- ... estaries treballant ací, de consuetat? Doncs mira'm a la cara... cony, mira'm a la cara...!

Pou no el mira.

Et penses que a mi m'interessa tanta merda de teatre i tanta mariconada? Si fera un colp de palmell, tindria una pila de malfaeners disposats a pujar a l'escenari o baixar-ne donat el cas, igual que tu. Que no ho has vist? Sóc capaç de canviar la primera actriu d'un dia a l'altre, i ací no passa res. Sou prescindibles. Com l'última merda de l'últim gos del carrer. Deixalles. Entens esta paraula? Informa-te'n. Et puc substituir al coverol quan em vinga de gust. Demà, si s'escau. Ara bé, dalt, al terrat, és on no tens recanvi: que t'entre dins del cap. I pots donar gràcies perquè hi ha una cosa que està per damunt de tot i per la qual paga la pena aguantar tanta cabronada. Saps què és?: La pàtria. Escolta bé esta paraula i que se't quede molt endins d'una vegada: Pàtria. I si la pàtria et demana res, tu has de callar i complir, entesos?

POU.- Jo... és que... ja... no...

A Máñez se li està acabant la paciència.

MÁÑEZ.- D'acord: serà l'última cosa, paraula d'honor. Demà. I ni tan sols et perdràs la darrera funció. Hi arribaràs a temps, t'ho jure. A tot estirar te'n perdràs una part. No passarà res. La de demà serà una funció molt especial, i ja saps: en les darreres funcions caben tot tipus de sorpreses...

POU.- Sorpreses?

MÁÑEZ.- (*Somriu.*) No anticipem els esdeveniments. Obeïx i prou.

Pausa.

Llevat que vulgues oblidar-te per a sempre de tot acò: et ficaré al tren i t'enviaré de tornada al teu poble. Llavors sí que s'acabarà tot de veritat...

Pausa.

POU.- El que jo... vull és... seguir en el... teatre.

MÁÑEZ.- I podràs fer-ho.

POU.- L'última... vegada. L'última... Jure-ho...

MÁÑEZ.- M'ofens si dubtes de la meua paraula d'honor...

POU.- I després... s'ha acabat... No més... caça... a dalt.

MÁÑEZ.- No més caça major. Tan sols és qüestió de rematar la feina. El més important ja està fet. Diguem que es tracta ja d'una qüestió..., com ho diria jo..., personal.

POU.- Personal...

MÁÑEZ.- I, si vols, quan tornes de la gira, promet acompanyar-te al vedat d'un bon amic meu i allí tornaràs a les teues perdius... les autèntiques, les que volen.

Pausa.

Així doncs, d'acord?

Pou assenteix.

A poqueta nit, és clar, on sempre. Un treball fàcil. Esta volta serà a l'eixida del cinema. Allí seré al costat de la presa. Hi serem dempeus, com si hi esperàrem algú. El que no sabrà és que t'estarem esperant. M'encendré el puro, com sempre, i me'n separaré uns metres, com sempre. Compta cinc i bang, com sempre. No t'oblides de rematar. Bang, bang. És probable que hi haja més gent del que és normal: és diumenge, de vesprada. I perdona que insistisca –ja sé que després ho fas, però, t'ho torne a dir, perdona que insistisca-: apunta fi, per l'amor de Déu, apunta com mai. Cap dubte?

POU.- Cap ni un...

Pausa.

I després... tornaré al teatre...

MÁÑEZ.- Tornem-hi!: tens temps de sobres per arribar-hi..., sempre que faces les coses bé –que les faràs bé, per descomptat-; sense errades. No pots faltar en el comiat... Què farien sense tu al Princesa?

Pou, resignat, agafa el maletí una altre colp.

Bon xic, Pou, bon xic.

I va fent-se fosc mentre sona al lluny una remor de gent que passeja, algun clàxon: els sons possibles d'una vesprada de diumenge que ens situen ja en...

Vuit

DISPARA

DALT: DUES IMATGES, UN TRET

*Potser és una vesprada massa bonica fins i tot per anar de cacera. Això pensa **Pou**, que veu com el sol comença a ocultar-se darrere dels edificis de la seua dreta.*

Sosté, en una mà, l'arma ja muntada i, amb l'altra, rastreja amb els prismàtics el lloc indicat per Máñez.

De vegades torna al sol, que li pega de costat.

Arriba el moment esperat. Confirma el fet deixant els prismàtics i concentrant-se en l'escopeta. Regula la mira telescòpica.

Respira profundament.

Repeteix la litúrgia: situa la culata, desbloca el fiador, apunta cap avall i després puja lentament.

Però tot just comença a pujar, fins i tot abans de començar a acaronar el gallet, hi ha alguna cosa que li atura el moviment acostumat. Mai no es podia imaginar el que està veient.

Coincideix la seua sorpresa amb una imatge que es projecta sobre el ciclorama: el cercle del visor mostra unes sabates de taló.

Torna al visor. L'enfoca novament, amb més precisió si cal, apuja uns centímetres l'escopeta. La imatge del ciclorama ha canviat: hi apareixen ara els bells panxells de la Teresa.

Deixa l'arma. Somriu. Ara entén allò d'una qüestió "personal". Li brillen els ulls.

Agafa l'arma amb decisió. Prova de controlar la respiració. Abaixa l'arma i torna a apujar-la uns centímetres.

Però aquesta vegada, bruscament, fa un petita passada cap a l'esquerra. Atura l'arma, de sobte.

Apunta amb l'ànima.

Sent els batecs de la seua presa. Recorda la seua olor desagradable... i dispara sols un colp. No cal més.

Immediatament arriba fins allí, nítida, la sobtada cridòria de la gent.

***Pou** torna als prismàtics per confirmar el blanc. Els deixa al costat de l'arma, repenjada sobre la vora del terrat, i es disposa a escapar de pressa. En arribar a la porta sent alguna cosa: sembla clar que per allí no pot escapar. Tanca la balda de la porta. Tot seguit busca entre els laterals de la terrassa fins que troba la petita escala d'emergència i comença a baixar per ella. Desapareix de seguida darrere del mur.*

Mentrestant se succeeix una barreja de sons intermitents que conflueixen en algun punt distant, allà a baix: potser l'alarma del cotxe de policia o la d'alguna ambulància. Són sons atabalats, com els d'aquells que colpegen amb violència la porta que dóna accés al terrat, sons que, com una ganyota absurda, es barregen amb les rialles i els aplaudiments del públic que assisteix a la darrera representació de Tres sombreros de copa.

I nou

APUNTA: DISPARA

BAIX: ARRAN DEL CEL

Aqueixes mateixes rialles del públic que n'assisteix a la darrera funció es barregen amb la música de la gramola. En segon pla s'ha anat il·luminant l'escenari i, pel que ens permet veure la nostra limitada porció d'aquest espai, només veiem les cames de Dionisio, assegut damunt del llit de la seua habitació.

VEU DE DIONISIO.- Bueno.

*Ha anat il·luminant-se també l'espai de l'apuntador. Hi apareix en aqueix instant **Pou**. Hi arriba amb la respiració mig tallada, amarat de suor, i penja la gavardina al penjador. Ja no hi és el barret de copa alta. Imita:*

POU.- Bueno.

*Somriu. De sobte l'envaeix un pressentiment. La veu de Paula / **Teresa** tarda a aparéixer. El silenci és tens. El panteix de la seua respiració és ara més fort. Puja cap al tornaveu, expectant.
A la fi...*

PAULA / TERESA.- Es imbécil esto de tener que separarnos tan pronto, ¿verdad?, a no ser que tú necesitaras una "partenaire" para tu número...

***Pou** és assegut damunt la taula. Obri el llibre i descobreix que dins hi ha una margarida. Se suma al text de Paula, sense projectar la veu, com un xiuxiueig.*

PAULA / TERESA.- Así podríamos estar más tiempo juntos. Yo aprendería a hacer malabares, ¿no?

***Pou** descobreix que Teresa li ha deixat el mocador al costat de la flor. L'olora intensament.*

PAULA / TERESA.- ¡A jugar con tres sombreros de copa!

*Algú comença a baixar per l'escala. **Pou** no s'immuta, com si estigués esperant-lo. Hi descendeix silenciosament, gairebé sinistrament. A escena sentim el so d'un xerrac amb el qual juga Dionisio. S'ha desbaratat.*

VEU DE DIONISIO.- Se ha descompuesto.

*Paula / **Teresa** l'agafa i intenta apanyar-lo.*

L'home ha baixat fins a l'últim escaló. Porta un abric fosc. Introdueix la mà en una de les seues butxaques i en trau una pistola. Hi ajusta bé el silenciador, pausadament, com l'executor que sap llegir la resignació de la seua víctima.

***Pou** s'ha alçat de la cadira: estava esperant-lo.*

*Paula / **Teresa** ha aconseguit apanyar el xerrac. L'artefacte sona com un dimoni.*

Al mateix temps, el pistoler apunta: dispara.

Sols una vegada: l'ha ferit al pit.

Tot seguit torna cap a l'escala i se'n va.

PAULA / TERESA.- ¡Es una lástima que tú no necesites una "partenaire" para tu número!
Pero no importa. Estos días lo pasaremos muy bien, ¿sabes?... Mira... ¡Mira, vamos, mira...!
Mira tu anillo, tú me lo regalaste... ¡Cómo pude no darme cuenta de que eras tú quien me llenaba mi camerino de regalos...!

***Pou** sap que aqueixes darreres paraules no pertanyen al text. Ferit de mort, puja cap al coverol. Porta el mocador ensangonat amagat entre les mans. Mira cap al escenari. Hi veiem que **Teresa** és asseguda a terra, als peus del llit, i li mostra l'anell. Ha entés a la fi per què mai no se'l va poder llevar. Somriuen. Junts*

*diuen el text. El de **Teresa** flueix amb la lluentor habitual. El de **Pou** és un murmuri enamorat.*

TERESA / PAULA.- Mañana saldremos de paseo. Iremos a la playa... junto al mar... ¡Los dos solos! Como dos chicos pequeños, ¿sabes?

***Pou** calla. **Teresa** diu sola el seu text, però no el diu al públic. Està mirant pel coverol, com un regal per a l'apuntador. Parla més fort, emocionada.*

TERESA / PAULA.- ¡Tú no eres como los demás caballeros! ¡Hasta la noche no hay función! ¡Tenemos toda la noche para nosotros!

*El darrer alè de **Pou** és un somriure i una tènue insistència...*

POU.- Te quiero... te quiero... te quiero... te... quiero...

***Teresa** somriu. No sap que **Pou** és ja a penes una ombra sota el coverol. I continua el seu text de Paula que parla de crancs i de platges i de castells i de volcans. Mentrestant, **Pou** apunta per últim colp un "t'estime" que tampoc no és al text, abans de tancar definitivament els ulls.*

Gener 2001